

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Ioannis Evsebii Nierembergii Vita Divina, Sev Via
Regia Ad Perfectionem**

Nieremberg, Juan Eusebio

Monasterii Westphaliae, 1642

Capvt II. De jure quod Deus obtinet, ut divinæ homines, non propriæ
obsequantur voluntati.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46790](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46790)

& acceptum; quò omnibus hâc ratione persuadeam, ut ardentè illud appetant, studiùmque in eo suum collocent. Quosdam enim sola trahit spes proprii commodi; quosdam voluptas; honor permovet alios; alios obligationes respectûsque graves: nonnulli necessitate, vi nonnulli dumtaxat impelluntur. Rationes hæ omnes hoc Exercitium suadentes optimè conspirant, ad illudque nos impellunt: quandoquidem divinæ executionis voluntatis res ea est, quæ una omnium maximè nos sibi obligat, quâ nulla alia vel gloriosior, vel jucundior, vel honestior, vel utilior, vel necessaria magis, vel denique potentior efficaciorque reperitur.

CAPVT II.

De jure quod DEVS obtinet, ut divinæ homines, non propria obsequantur voluntati.

DVbitari non potest, quin servus Domini sui, cliens Principis, filius patris, & mariti vxor voluntatem exsequi, ab eâque nec tantillum deflectere teneantur. atqui DEVS, noster est Dominus, Rex noster,

Sponsus noster, nōsque mille illi nominibus obligatissimi sumus: quia pretio Sanguinis ejus redempti; quia totos nos ei tradidimus & mancipavimus; quia ab eodem procreati sumus.

Si suam colonus censet arborem, quam posuit; si canem domi suæ natum, suum reputat; si suam statuarius imaginem, quam scalpfit; quid ni suos dicat sibi que vendicet DEVS, quos è nihilo condidit? Etenim uti, juxta receptam Philosophorum doctrinam, infinitè distant, facere aliquid ex aliquo, & facere ex nihilo: ita jus & dominium, quod in suas DEVS creaturas, ut qui eas ex nihilo creaverit, obtinet, jura omnia alia infinitis partibus excedit.

Si ergò homini in hominem jus est & dominium, ut eo pro libitu suo utatur: atq; ut seruo tuo nihil arbitrio proprio facere liceat; eò solùm, quòd in bello captus, aut ex ancillâ domi tuæ natus, aut exiguo & perituro pretio emtus sit^a: quantum, putas, DEO juris erit in voluntatem nostram, ut ejus nos beneplacito penitissimè submittamus, quos

arctif-

^a *Instit. lib. 1, Tit. 3, & 8, & alibi I Cti.*

CAPVT II.

arctissimè sibi devinctos habet; quia è nihilo procreavit & redemit? Certum est, multis de causis & nos ejus debere perficere voluntatem, & potestatem Eidem in illam summam esse.

Quod si servus, ob exiguum illud vinculum, quo hero suo adstringitur, non est dominus actionum suarum & desideriorum; fieri poterit, ut nos, DEO tam multipliciter devincti, quorùmque supremus ipse est Dominus, nostrì ipsorum ac voluntatis nostræ velimus esse domini, eamque DEO nostro subiicere nolimus?

Consideremus igitur diligenter, quàm ex hoc capite causam nullam habeamus, vel in re minimâ, uti nictu oculi, motu digiti, aut solâ anhelitûs captatione, voluntati nostræ obsequendi: quoniam & æquitas ipsa, & leges omnes, tantum esse pronuntiant debitum, quantum fuit acceptum. quia verò à DEO accepimus quidquid sumus; illud omne quod sumus, in ejus obsequium est expendendum, ejusdemque nutu & arbitrio nobis vivendum.

Nostra deinde adversus DEVM obligatio,

A §

infi-

infinite est: infinitum autem terminos nullos habet, nihil excipit, locum nullum præterit; ut ne ullam in partem nostri simus, sed toti DEI, cuius jus injustè violabit, qui quidquam (re nullâ exceptâ, sive opus externum fuerit, sive motus animi internus) etiam minimam cogitationem, non secundùm DEI, sed suam voluntatem, suscipere non dubitabit.

Præclare igitur & verè S. Anselmus: *Solus DEVS, ait, quidquid vult, debet velle propriâ voluntate; ita ut aliam quam sequatur, non habeat supra se. Cùm igitur homo vult aliquid per propriam voluntatem, DEO aufert quasi suam coronam. Sicut enim corona soli Regi competit; sic propria voluntas soli DEO. Et sicut Regem aliquem inhonoraret, qui suam coronam ei auferret; sic homo inhonorat DEVM, qui aufert ei propriæ voluntatis privilegium, habendo, quod ille debet habere solùm. Sed sicut propria voluntas DEI, fons est & origo totius boni; ita propria voluntas hominis, totius est exordium mali. Hæc omnia totidem verbis S. Anselmus b.*

Verùm ut accuratiùs ista ponderemus,
opera

libro de limitudinibus, cap. 8.

operæ pretium erit, secundo loco titulos aliquos, ob quos DEVS in nos jus habeat, singulatim considerare. Nam si unicus ille Creationis titulus, hoc est, quòd immensâ caritate & potentiâ infinitâ ex nihilo cõditi, DEVM, nostrum agnoscamus Dominum; abundè sufficiat, ut infinitè obligemur, ad nullâ in re nostram, quâ nostram, voluntatem sequendam; atque ad hoc DEO jus concedendum, quòd in rebus omnibus, nisi iniusti, raptores, & ingrati audire velimus, ipsius nos obsecundare deceat voluntari: si ita, inquam, res se habet; quid tandem erit, accessione tot aliorum titulorum, ob quos non minùs noster est Dominus?

Primum quidem; quia sibi nos emit, ut dixi: non qualicumque pretio; sed pro nobis expendendo thesaurum infinitum. Si cui enim pecunia, quam pro mancipio numeravit, tantum in hoc juris confert; ut omnia illud deinceps agat arbitrio emtoris: DEVS similiter, pro infinito, quod pro nobis exsolvit, pretio, jus in nos sibi vendicat infinitum; eaque propter infinitè nos ipsi

subesse, ejusque beneplacitum implere necessum est. quod ipsum jus, omnem nobis penitus adimit potestatem, etiam in re minima, ad corpus animumve spectante, quidquam ex nostrâ voluntate faciendi: quoniam, cum idem DEVS infinito isthoc pretio animas nostras potius emerit, quam corpora; nullo jure, vel minima interioris animi motio nostræ permilla est voluntati.

Tametsi prætereà nullam ob rationem aliam hætenus ad DEVM pertinuissemus; ex quo tamen tempore, per pactionem & contractum voluntarium, totos nos ei mancipavimus; quanti quanti sumus, illius sumus: idque non aliter, quàm S. Paulinus barbari istius fuit hominis, cui se in servum addixerat, pollicitus, quidquid ille imperasset, id se omne diligenter perfecturum. Atque ita, quia sponte nostrâ DEO nos tradidimus; (quam traditionem hoc ipso momento utique renovamus & confirmamus,) novum in nos DEVS jus acquirit, ut quod ipse vult, non quod nobis placet, faciamus.

c. S. Greg. Dialog. lib. 3. cap. 1.

ciamus. quod jus æquè, ac prius illud, est infinitum; adeoque infinito quodam studio cavendum est, ut ne nostram, sed solam DEI voluntatem impleamus.

Porro jus hoc eam ob causam infinitum est; quia loco debitorum infinitorum, quibus DEO, ob infinita ejus erga nos beneficia, devincti sumus, illi nos totos dedidimus. Et quemadmodum apud gentes quasdam, cum solvendo non esset debitor; creditori servus addicebatur, qui pro debitorum magnitudine plus minusve in eum juris usurpabat^d: sic et nos, cum beneficia & nomina tam multa, apud DEVM contracta, dissolvere non possemus; ipsos nos illi mancipavimus. Obligatio quæ hinc nascitur, & potestas, quam DEO idcirco dedimus, infinita est; nosque, quantum fieri potest, ipsius obsequio addicens, illique tradens jure quodam infinito: per quod nullo pacto nostri sumus; neque causam reliquam habemus ullam, nostræ, sed divinæ dumtaxat, voluntatis perficiendæ. A 7 Infu-

^d Alex. Guagninus in descriptione Moscoviæ, cap. 1. Videri etiam possunt de pænis debitorum Gellius lib. 20, cap. 13. Alex. ab Alex. lib. 6, c. 10; Cæl. Rhodig. lect. antiq. lib. 12, cap. 20, & alii.

Insuper, si ob mercedem servo promissam, eo, pro libitu suo, uti herus potest; DEVS quoque, ob præmium longè maximum, quod nobis pollicitus est, & fide optimâ præstare vult, jus sibi acquisivit, ut divinæ ejus voluntati necessariò pareamus. Atque uti hòc diligentius famulari domino suo servum decet, quò ampliorem ab eo mercedem expectat: ita nos, cùm merces & præmium à DEO nobis juratò promissum, certòque repræsentandum, res sit infinita, atque, ut Theologi loquuntur ^e, objectivè DEVS ipse, DEIQUE possessio, & clara visio infinitæ ipsius essentiæ; cùmque hæc possessio infinita sit, quia sine fine duratura; consequens est, ut obligatio hinc profecta, èt ipsa necessariò infinita esse censeatur.

Verùm ut ista non essent; & neque nos procreâssent DEVS; neque vitâ suâ & pretioso Sanguine redemisset; neque nos ipsos illi spontè tradidissemus; neque quidquam illi deberemus: quamvis etiam obsequia nostra tam liberaliter compensaturus non esset;

e S. Thomas 1.2, q.3 & 4. & Theologi ibi.

set; propter authoritatem tamen solam & excellentiam essentiaē suā, Dominus noster & DEVS est, nōsque, seclusā causā omni & titulo alio, infinitē vel ob hunc solum, illius nos imperio subicere debemus: quia, docente Aristotele^f, naturalis dominatus naturā dignitate nititur; quæ efficit, ut homo dominetur brutis, vir imperet uxori, & imprudentiores prudentioribus subditi, ab iis dirigantur & gubernentur. Quando itaque DEI sapientia res ceteras omnes infinitē antecellit, dominium inde acceptum, iterum infinitum est; atque ob illud solum cōvenit, ut infinitē illi subiecti, ejus voluntati planissimē obsequamur.

Habet verò DEVS, præter supremum nostri dominium, ut justitiæ titulum omit- tam; propter multos alios, causam æquissimam, ne ullā in re nostram, sed ipsius tantummodò voluntatem perficiamus. Ob solam illam obligationem, quam affert virtus pietatis sive religio; quia summa est, merittissimò omnem, quam debemus, obedientiam,

f Arist. lib. 1 Polit. cap. 3.

riam, reverentiam, honorémque ipsi exhibeamus: eò quòd Pater noster sit ; idque cum tantâ tamque strictâ necessitudine, ut nemo alius æquè noster Pater sit atquè ipse, qui per gratiam suam, vinculo & conjunctione firmissimâ, nobiscum communicat divinam suam naturam : usque aded, ut, si fingamus , non habere DEVM perfectum absolutúmque imperium in suas creaturas; propter hunc unicum tamen titulum, quòd Pater sit hominum, infinitum ei obsequium debeamus : cui obsequio ex æquo respondet non propriæ , sed alienæ impletio voluntatis. Quare , cùm ob patriam DEVS potestatem, submissionem à nobis jure optimo reposcat ; eo constituto sequitur rursum, ex ipsius semper , nostrâ verò numquam, voluntate, omnia nobis esse facienda.

Ex eo similiter; quia Sponsus noster est, perfectissimúmque & infinitè elevatum esse habet supra omnia alia; infinitum ei amorem debemus : quia infinitus amor amorem omnem alium excludit. Quocirca si vehemens rei creatæ amor non permit-

tit,

tit, ut quis ipse se amet ; ecquâ demum ratione finet jus amoris divini , ut aliud quidquam , immo etiam temet-ipsum , amet? Cúmque eatenus infinite à nobis amari DEVS debeat ; turpe fuerit, quidquam aliud amare quàm ipsum , aut propter ipsum: quantò verò turpius , ullâ in re ipsius sanctissimæ voluntati repugnare , & iussa detrectare?

His istud adjungo. Quantumvis nec DEI servi essemus , uti sumus , jure legibusque omnibus, ejus voluntati obnoxii: quantumvis nec filij; ideóque ad ei obediendum meritò paratissimi : quantumvis deinde animæ nostræ ejus Sponsæ non forent , neque ipse infinite perfectus ; neque nos aut ob justitiam, aut pietatem, aut religionem, rem ipsi creatam ullam obsequiúmve deberemus; adhuc tamen, propter id solùm , quod humani gratique lex animi exposcit, in re nullâ propriam , sed solam ipsius in omnibus voluntatem teneremur perficere . An cui dubium esse potest , eum, qui beneficia ingentia se accepisse fateatur ; hòc maiores gratias reddere oportere , quò & beneficia
ipsa

ipsa ampliora , & accipiens minùs ea promeritus fuerit?

Quandoquidem igitur sole clarius est, infinitas nos gratias debere pro omnibus DEI beneficiis & infinitâ ejusdem liberalitate, quam infinitè ingrato, impudente, & illiberali sordidòque , quo erga DEVM usi sumus, animo, nullo sanè pacto promeruimus; gratias has, sic debitas, re aliquâ nostrâ referamus oportet : quia de bonis alienis nemini certè satisfacias ; multòque etiam minùs iis, quæ ad eum ipsum, cui debes, pertineant . posteaquam autem proprii nihil possidemus , quòdque magis propriè nostrum dici potest , voluntas est liberùmque arbitrium ; obligati quoque sumus , ut illud DEO plenè integrèque consignemus : nam istuc solum minùs impropriè nostrum , facultatèsque & opes nostræ , dici potest.

Quapropter cùm tam simus rerum omnium egeni, ut aliud nihil nobis restet; atque ut illud ipsum , quod aliquantò magis proprium nobis esse videtur, réque ipsâ est, totum , nec tantillum reservando, DEO offerre debeamus: (quippe si vel pauxillum
nobis

nobis ipsis reservare vellemus , haudquaquam in totum DEO nos tradituri essemus; nihil admodum habentes nostrum, quod eidem demus, nisi voluntatem & amorem nostrum) DEVS quoque ipse aliud à nobis non exspectat. immo res ceteræ omnes, hâc unâ neglectâ , parùm ei placituræ essent. Quicumque porrò, quod alteri debet, gratum eidem optat accidere ; eâ illud ratione exsolvit, quam creditori acceptissimam fore cognoscit.

Plurimum crescit augeturque hæc , de quâ loquor, obligatio ex eo; quòd non imensa tantùm beneficia, sed suâmet insuper DEO voluntatem debeamus : ideòque, ut explicata sit solutio , eâdem illi moneta, hoc est, voluntas nostra representanda est. debemus, nempe, DEO amorem suum; quia sincerissimè nobis affectus est , & delicias & nos suas reputans, Majestatem suam nostræ quodammodo submitit volûtati. Quâvis enim absolutus ipse sit Dominus, & jure optimo, quidquid vult, id facere, suisque creaturis pro libitu uti queat ; nihilominus id solum

lūm vult & facit, quod nobis utile est; suorumque famulorum voluntati mirè obsequitur, eos reficiendo epulo pretiosi Sanguinis & vitæ suæ, æqua & honesta desideria nostra antevertendo, & spontè præstando, quod, ut fieret, rogare nos aut optare debebamus. Ad vocem Iosue, *stetit sol in medio cali, obediente Domino*, ut Scriptura^h loquitur, *voci hominis*. Moysè non permittente, noluit meritas DEVS ab Israële pœnas expetere; sed ejus precibus *placatus est Dominus, ne faceret malum, quod locutus fuerat adversus populum suum*ⁱ. Idem DEVS, quod magis admireris, *nisi juxta oris Eliæ verba*, misereri Hebræorum noluit, & *non pluit annos tres & menses sex*^k; tametsi præ aquæ inopiâ populus contabesceret. Idem, ne Abrahamum contristaret, tum denique in Sodomam & Gomorrham animadvertit, postquam, eo præmonito, Lothum, Abrahami nepotem, indè in locum tutum eduxisset^l. Idem cum Iacobo luctatus, eidem, quemadmodum exoptabat, benedixit^m.

Sancto

^h Iosue 10, v. 13 & 14. ⁱ Exodi 32, v. 10 & 14, & alibi. ^k 3 Reg. 17, v. 1; & Iacobi 5, v. 17. ^l Genes. c. 18 & 19. ^m Genes. c. 32, v. 24 & seqq.

Sancto Thomæ Aquinati ægrotanti piscis-
 que appetenti, ibi, ubi decumbebat, ig-
 notos ; (recentes haleces erant) eosdem
 per miraculum submisitⁿ. Illud ipsum usu-
 venit è Societate nostrâ viro Apostolico
 Patri Petro Canisio ; quem itidem ægrum
 vehemens cupido incesserat carnibus certæ
 cuiusdam aviculæ vescendi : qualis, frustra
 alibi quærenda, per fenestram in cubiculū
 advolavit, seque nullo negotio capiendam,
 tantū non ultro obtulit^o. Tam denique
 liberalis est DEVS adversus justos, ut Regius
 vates asserat, DEVM oculos suos perpetuū
 in ipsos conjicere; ut, quid velint, perspiciat;
 aures quoque patulas iisdem præbere, ut o-
 rationes ad se fusas audiat & exaudiat. *Oculi
 Domini, inquit, super justos, & aures ejus in pre-
 ces eorum*^p. Si gloriari potuit Hierophantus
 Themistoclis filius, *quidquid ipsi placuisset, id
 populo quoque Atheniensi probari: sua enim sen-
 tentiæ matrem suffragari; hujus Themistoclem:
 cujus universi Athenienses ratum haberent decre-*
 tum;

ⁿ Surius tom. 2, 7 Martij. pag. 117, o Raderus ejus vite
 lib. 3, cap. 35. & eleganti pro more Epigrammate Biderma-
 nus. p Psal. 33, v. 16.

tum⁹: quantò meliori jure homo justus dixerit, concessam sibi esse Omnipotentiam divinam; &, quidquid ipse velit, hoc idem creaturas omnes, hoc omnes Angelos, hoc velle omnes Beatorum ordines : quoniam talis suam voluntatem divinæ in omnibus promptissimè subjicit, cum quâ similiter universi cæli cives perfectissimè consentiunt.

Expendamus nunc ulteriùs, quemadmodum non suam modò immensa illa DEI Majestas voluntatem nostræ hominum voluntati accommodet, eamque exsequatur, cum quid animarum nostrarum saluti conveniens ab ipso petimus ; verùm hoc ampliùs voluntatem & vota nostra præveniens, ea etiam bona largiatur, quæ, si cognita haberemus, enixè nobis essent flagitanda; multoque adhuc majora, quàm reverà petere auderemus. Enimverò quis non, ante promissa divina nobis facta, velut rem impossibilem, sperare aut petere timuisset, ut pro se DEVS hominem indueret; aut tam infami morte defungeretur; aut panis pauxillo ab-

q *Plutarch. de liberis educandis, sub initium.*

abditus, suis se servis manducandum præberet? Non intermisit tamen Bonitas illa infinita; quia id nobis maximoperè profuturum erat, ea ipsa desideria implere, quæ nec excitare poteramus. Palàm est, postulare hoc gratitudinem & compensationem mutuatam, ut DEI nos beneplacitum & voluntatem, quæ semper cedit in commodum utilitatèmq; mortalium, exsequamur: postulare item, ut omnes affectus, desideria, & actiones nostræ ad ipsum referantur. Quod nisi facimus, nullam in partem ipsi satisfacimus; neque perfectum nostri ipsorum holocaustum consecramus, quale supremo istî dominio, & juri infinito, quo voluntati nostræ imperat, omnino debetur: quod sacrificium Majestati illi Æternæ, ex iis omnibus quæ à nobis ipsi dicari possunt, longè est gratissimum; quandoquidem in eo, DEO non bona dumtaxat nostra, sed nos ipsos consecramus.

Ex iis, quæ huc-usque differuimus, aliud firmissimum petitur argumentum, quo docemur, numquam nostram nobis voluntatem expetendam esse: quia, scilicet,

DEVS

DEVS ipse, cui uni jus competit voluntatis propriæ perficiendæ, id tamen non facit; sed, quod ad utilitatem pertinet suorum Electorum. istud namque est, non privatam, sed communem habere voluntatem, facere, quæ sibi ipsis fieri velle debebant homines; & contra neque facere, neque velle, quod Electis suis sit obfuturum: ut nos pariter non propriam, sed eandem cum DEO haberemus voluntatem; nihil faciendo, nihil volendo, quod ad ejusdem honorem non spectet & gloriam; cujus solius procuratio ingentem nobis sit utilitatem allatura.

Accedit ad priora omnia; novum DEO jus acquisitum esse, quo illi ubique obsequi, ad ejusque sanctissimam voluntatem nos conformare debeamus: quia, videlicet, magno malo damnoque nostro, propriâ illiusque abusi sumus voluntate. Sicut itaque *Lex XII Tabularum, furiosum, itémque prodigum*, bonorum suorum administratione interdictos, *in curatione jubet esse agnatorum*, qui ex usu commodoque utriusque, rem
fami-

Ulpian. Tit. 13. de Curatoribus, & passim I Cti.

familiarem aut negligentis, aut dissipantis, eandem procurent: simili, immo meliori ratione, potestate omni voluntatis nostræ exsequendæ, si quam aliquando habuimus, culpâ vitióque nostro planè excidimus.

Verumtamen singulari præcipuè studio providendum est, ne umquam ex animo nostro discedat memoria gravissimæ istius rationis, obligationis justissimæ, summique & strictissimi juris DEI in nos, ad ejus usquequaque beneplacito obtemperandum; ideo quia est qui est, infinitè bonus, perfectus, pulcher, sapiens, plenus majestate, omnipotens; bonum denique omne. Neque ratio ulla, ut dicebam, efficacior, neque jus majus est hoc ipso; quamquam id minimè omnium plerique mortales intelligunt. Vnicum isthoc, DEVM esse qui est, bonum supremum, bonique omnis summam & collectionem; non excitat solum nos & obligat, sed necessitatem affert ultro faciendi, quidquid illi placet, neque aliud in omni vitâ quærendi. Causa hujus rei est; quia voluntas nostra in hos cõdita

B

est,

est, ut bonum amet. atqui ubicumque bonum summum & bona omnia conjuncta reperiuntur; si, qualia in se sunt, talia cognoscantur, necessariò amari debent. Iam verò amare, aliud nihil est, quàm bene velle bonúmve aliquod desiderare ei quem amamus. bonum autem alteri seriò velle, dici non potest, nisi qui (cùm in suâ id manu est) re ipsâ illud præstat: alioquin neque veram, neque efficacem suam esse benevolentiam, apertè prodit. Atque uti melius nihil amico aut velle potes, aut facere, quàm quod ipsi placet: ita, si DEVM diligis, illius debes exsequi voluntatem. Quidquid enim juris habet DEVS, ut ametur; illud idẽ habet, ut beneplacitũ suum impleatur: & quia est, qui est, multò quàm fingere animo & cogitatione possimũs, amplius juris habet, ut suam, non nostram voluntatem perficiamus. Nam uti duo hæc nullo pacto conveniunt, DEI, & nostram facere voluntatem; profectò, quantum sibi DEVS jus vendicat, ut ipsum amemus, voluntatĩque ejus pareamus; tantum quoque obtinere credendus est, nec ubi propriæ voluntatis inclinationes audiamus.

Quæ

Quæ cum ita se habeant, verique
 sint, quos prædixi, tituli omnes, & jus
 istud uniuersum DEVS obtineat; ecquã
 tandem fronte recusare deinceps aut ter-
 giversari possumus? Vbi ratio nostra se-
 pulsa jacet? ubi lex, ubi pudor, si tot obli-
 gationibus repugnare, si tot argumenta
 contemnere, si tot jura violare nequa-
 quam vereamur? atque suam DEO coro-
 nam & diadema ereptum, capiti nostro
 imponere; perque impudentissimam li-
 centiam, contra leges & fas omne, spe mo-
 dicæ voluptatis, damnationem nostram
 stultè operari malimus, quàm salutem
 immortalitatè in tuto collocare, &
 Conditori ac Servatori nostro jus suum
 tribuendo, illiusque sanctissimam rectis-
 simamque voluntatem implendo, ~~Aeternæ~~
 Majestatis suæ sceptrum auctoritatè inque
 divinam conservare, & ab omni injuriã
 prohibere?